

Köy Okullarımızın Öğretim Programı

Haymana
Köy Okulları
adlı

Cavit BİNBAŞIOĞLU

Haymana, 1. Bölge Gezici Başöğretmeni

1 — Köye mahsus bir öğretim programının zaruri oluşu veya köy okulu öğretiminin amacına göre program hazırlanması :

Köy okullarımızın yapısı ile beraber, değişikliğe uğramasını isterken, bu değişikliğin, daha doğrusu yenileşmenin, okulun öğretim programına da etki yapacağı tabiidir. Köy okullarımız ve çevresi, ancak program konuları ve bu konuları işleme metodlarının köyün şartlarına uygunluğu ve etkililiği ile canlılığını devam ettirebilir. Aksi takdirde, köy eğitimine hizmet etmesini istediğimiz okul ve çevresinde bir varlık yaratmak mümkün olamayacağı gibi, köy okullarımızı yenileştirme fikri de sadece bir düşünceden ibaret kalır. Bu sebeptendir ki, yıllarca önce köye mahsus öğretim programı fikri ortaya atılmıştır. «Köy Okulu Program Projesi»yle bizde de bu konuda bir başlangıç vardır. Fakat bu program projesi bir müddet uygulandıktan sonra yürürlükten kaldırılmıştır.

Burada ne eski program projesini, ne de yeni programı savunacak değiliz. İkisinin de istifade edilecek tarafları vardır. Yalnız Bu yazılarımızla köy okullarımızın öğretim amacına uygun [1], tek öğretmenin rahatça beş sınıflı idare etmesine imkân verecek bir programa şiddetle ihtiyaç bulunduğunu belirtmek ve böyle bir programın esaslarını incelemek istiyoruz. Köy okullarımızın faaliyetlerinin çoğunu köy ve köylü için bir ihtiyaç, bir problem olan olaylardan seçerek; öğrencilerini gerek şahsî, gerekse köyünün problem konularına karşı uyanık, onu ıslâh edici bir vasıfta yetiştirmesini istiyorsak, bu amacı gerçekleştirecek bir okul teşkilâtı ile programa şiddetle ihtiyaç bulunduğu hemen teslim olunacaktır. Öğrencilerin, köyünün problemlerine karşı uyanık, onu ıslâh edici bir vasıfta yetiştirilmesi, her şeyden önce, okul öğretiminin bu problemler üzerine esaslı olarak eğilmesiyle mümkün olur.

Bunu programlarımızda göremiyoruz. «Okul yolunda» ünitesi en ince teferruatına kadar detaylandırıldığı halde, köy hakkında hiç değilse, aynı ölçüde durulmamış olması bunun delili değil midir? Kaldı ki, biz bu ayrılığın bütün ilkokula şâmil olmasını istiyoruz. Bunu, ilerde daha iyi açıklayacağız.

Okulda köy problemlerine eğilerek köy hayatının yükseltilmesini hedef tutan bir anlayışla öğretim yapılmasının öğrenciler üzerinde yarattığı müspet etkiyi bir gözlemimizle açıklayabiliriz: Haymana İlcesinin Kırkpınar Köyü Okulunda bir problem olarak: «Köyümüzde giyiniş» konusunun incelendiği sırada öğrenciler, köylülerinin giyinişlerini önce çok beğendikleri halde, konu işlendikten sonra: «Öğretmenim, biz büyüyünce bu giyinişleri değiştireceğiz.» demek suretiyle giyinme anlayışında daha yüksek bir seviyeye yükseldiklerini gösteriyorlardı. Görülüyor ki, okul, köy problemlerine eğilmekle, onu incelemekle, köyün ihtiyaçlarını köylüye duyurmakla çevresine etki yapabilecektir. Bu olaydan sonra öğretimin görülen, bilinen şeylerin şuurulu olarak tanınmasından ibaret olduğunu bir kere daha anladım. Tabiiyle bu amaca ulaşmak, daha çok şehir okullarına göre hazırlanmış program konuları ile gerçekleştirilemez. Esasen şehir okullarının programı da ıslâha muhtaçtır.

Köye mahsus bir öğretim programının zorunluğunu gerektiren diğer bir cihetin de köyün ve köylünün ihtiyaçları olduğundan bahsettik. Her ne kadar köyün ihtiyaçları köy problemlerini de içine alırsa da, bu hususu biraz açıklayalım: Problemler, daha ziyade ıslâhına lüzum görülen durumlardır. İhtiyaçlarsa mevcut olmayan, fakat mevcut olması istenen şeylerdir. Meselâ, köydeki bir hastalık, o köy için bir problemdir. Fakat okuma odasız bir köyde, okuma odasının bulunması bir ihtiyaçtır. Bazan hem problem, hem ihtiyaç olan konular da olabilir. Bunu da bir misalle açıklayalım: Bir

köy ki, orada ailenin geçimi için 10-15 dekar arazi çok bir şeydir. Başka bir geçim vasıtası da bulunmadığından, köy halkı çok güç şartlar altında yaşamaktadır. Bütün yıl, köy halkı evden dışarda, bağda çalıştıkları halde, yine de yıllık ihtiyaçlarının yarısını bile karşılayamazlar. Bu sebeple köyün erkekleri, yaz aylarında verimli topraklı yerlere çalışmaya giderler. Bu köyün hayat şartları hakiki bir geçim problemi ise de, para getiren iş bulunabilmesi için teşkilât (dernek vesaire) kurulması gibi bazı ihtiyaçlarla da karşı karşıya bulunuyoruz. Bunların neler olduğunun araştırılıp bulunması icabeder. Bunlar yapılıncaya hem köyün geçim problemi çözülmüş, hem de işbirliğinin, denemenin müspet neticeleri kavranarak köylünün başka işlerine de tesir edecek olan ihtiyaçları karşılanmış olur. Bunu yapmak, bu konuda kafa yormak, köyün yükseltilmesi amacıyla çalışan bir köy okulunun, daha doğrusu, köy okulu öğretiminin vazifesi sayılmalıdır. Okul, bu problemi işlerken köy halkı ile de işbirliği ederek çeşitli çarelere başvurabilir. Belki de en tesirli, köylüye en faydalı olanı o çevrede ilmiyan, fakat — okul uygulama bahçesinde yapılan denemelere göre — kiloda hafif, kıymette ağır gücülüktür. Bu takdirde kilosu 7,500 liraya satılan gülyağlarının getirdiği paranın, her bakımdan olmasa bile, hiç değilse köyün iktisadî yönde gelişmesine hizmet edeceği düşünülebilir. Fakat bu, burada söyleniverdiği gibi kolay olmaz. Bunu biliyoruz. Büyük bir aşkla, ımarla düşünmek ve çalışmak ister. Belki yıllarca yapılacak inceleme, deneme ve uygulamalardan sonra gerçekleştirilebilir. Fakat bu, okulun çevresine yaptığı en büyük etki olur.

Köyün problem ve ihtiyaçları üzerinde kafa yoran, onlarla mümkünse okulda, değilse hayatta çözmek için kendinde bir heyecan, bir kudret bulan öğrencilere bu noktadan hareketle «Türk yurduna ve millî meselelere ait bilgiler üzerinde durarak, bu bilgileri artırmak için onlarda devamlı olarak ilgi uyandır-

[1] Cavit Binbaşoğlu: Köy Okullarımızın Öğretim Amacı, İlk Öğretim sayı: 345.

mak ve bu suretle öğrencilere yurt ve ulusa sevgi, bağlılık ve hizmet aşkı aşılamağ, memleket meselelerine karşı kendilerinde alâka ve hassasiyet uyandırmak» çok daha kolay olacaktır.